

PRZEDMIOTOWU SYSTEM OCENIANIA Z GEOGRAFII W KLASIE VII **oparty na *Programie nauczania geografii w szkole podstawowej – Planeta Nowa* autorstwa Ewy Marii Tuz i Barbary Dziedzic**

1. Kontroli i ocenie podlegają następujące formy aktywności :

- **odpowiedzi ustne** – materiał nauczania z trzech ostatnich lekcji, kilkudzaniowe wypowiedzi na pytania zadawane przez nauczyciela,
- **pisemne prace:** sprawdziany, kartkówki, testy, rozwiązanie wskazanych zadań, karty pracy, **aktywność** – aktywny udział w lekcji, współpraca w grupie,
- **prace domowe** - materiał nauczania z bieżącej lekcji lub przygotowanie materiału dotyczącego nowego tematu (nauczanie odwrócone),
- **prace praktyczne:**
  - proste prace badawcze,
  - zadania związane z projektami edukacyjnymi,
  - posługiwanie się mapą różnej treści,
  - czytanie wykresów, diagramów,
  - korzystanie z przewodników, słowników , tekstów źródłowych, samokształcenie,
- **szczególne osiągnięcia** – zajęcie punktowanego miejsca w konkursie.

2. Ocenianie ma charakter cyfrowy w skali 1 - 6. Prace pisemne ocenia się punktowo.

Dla ustalenia ocen cyfrowych stosowane są progi przeliczeniowe według następującej skali:

0 – 29%	30 – 49%	50 – 69%	70 – 89 %	90 – 97 %	98% - 100%
niedostateczny	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący

3. Pisemne prace klasowe: kartkówki, testy, sprawdziany są obowiązkowe.
4. Jeżeli uczeń opuści pracę klasową z przyczyn losowych, to powinien ją napisać w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły. W przeciwnym razie otrzymuje ocenę niedostateczną. Jeżeli nieobecność jest nieusprawiedliwiona, uczeń przystępuje do pracy klasowej na pierwszej lekcji, na którą przyszedł.
5. Każdą pracę klasową uczeń może poprawić tylko raz w ciągu dwóch tygodni od dnia oddania sprawdzonych prac. Do dziennika nauczyciel wstawia tylko wyższą ocenę z poprawy, a jeżeli jest ona taka sama lub niższa, to pisze odpowiedni komentarz przy danej ocenie.
6. Przy poprawianiu prac i pisaniu w drugim terminie kryteria ocen nie zmieniają się.
7. Testy diagnozujące nie podlegają poprawie.
8. Kartkówki mogą obejmować materiał maksymalnie z trzech lekcji i mogą być niezapowiadane.
9. Uczniowie, którzy wrócili do szkoły po co najmniej tygodniowej usprawiedliwionej nieobecności w szkole nie muszą pisać zapowiadanych prac pisemnych w pierwszym terminie.
10. Nie ma możliwości poprawienia ocen tydzień przed klasyfikacją.
11. Uczeń, który opuścił więcej niż 50% lekcji może nie być klasyfikowany z przedmiotu.
12. Uczeń ma obowiązek nosić zeszyt, podręcznik, potrzebne przybory wskazane przez nauczyciela, a jeśli nauczyciel poprosi atlas do geografii.

13. Uczeń ma prawo być nieprzygotowany bez usprawiedliwienia raz w półroczu. Nieprzygotowanie obejmuje: brak pracy domowej, brak zeszytu przedmiotowego, jeśli była w nim zadana praca domowa. Nieprzygotowanie nie dotyczy zapowiedzianych prac klasowych: kartkówek, testów, sprawdzianów.
14. Uczeń, który nie zgłosi nieprzygotowania i zostanie złapany na braku pracy domowej otrzymuje ocenę niedostateczną.
15. Podsumowaniem edukacyjnych osiągnięć ucznia w danym roku szkolnym są ocena śródroczna i ocena roczna. Wystawia je nauczyciel po uwzględnieniu wszystkich form aktywności ucznia oraz ocen cząstkowych.
16. Informację o proponowanej ocenie rocznej uczeń uzyskuje na dwa tygodnie przed rocznym klasyfikacyjnym posiedzeniem Rady Pedagogicznej
- 17. Zasady przeprowadzenia sprawdzianu podwyższającego przewidywaną ocenę roczną:**
- uczeń zgłasza chęć poprawy oceny rocznej w ciągu 3 dni od wystawienia oceny przewidywanej
  - sprawdzian obejmuje materiał z całego roku szkolnego z zakresu podanej przez ucznia oceny
  - uczeń otrzymuje wyższą ocenę roczną po uzyskaniu 80% poprawnych odpowiedzi
- 18. Uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną, jeśli nie spełni wymagań przewidzianych na ocenę dopuszczającą.**

WYMAGANIA KONIECZNE – OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ

Uczeń na ocenę dopuszczającą:

- wyjaśnia znaczenie terminu *geografia*
- przedstawia podział nauk geograficznych
- podaje wymiary Ziemi
- wyjaśnia znaczenie terminów: *siatka geograficzna, południk, równoleżnik, zwrotnik, długość geograficzna, szerokość geograficzna*
- wskazuje na globusie i na mapie południk: 0° i 180° oraz półkulę wschodnią i półkulę zachodnią
- wskazuje na globusie i na mapie równik oraz półkule: północną i południową
- wyjaśnia znaczenie terminów: *mapa, skala, siatka kartograficzna, legenda mapy*
- wymienia elementy mapy
- wymienia rodzaje skal
- wyjaśnia znaczenie terminów: *wysokość względna, wysokość bezwzględna, poziomic*
- odczytuje z mapy wysokość bezwzględną
- podaje na podstawie atlasu nazwy map ogólnogeograficznych i tematycznych
- podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej podaje całkowitą i administracyjną powierzchnię Polski
- wskazuje na mapie geometryczny środek Polski
- wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie
- podaje długość granic z sąsiadującymi państwami
- wyjaśnia znaczenie terminu *geologia*
- wymienia najważniejsze wydarzenia geologiczne na obszarze Polski
- wyjaśnia znaczenie terminów *plejstocen* i *holocen*
- wyjaśnia znaczenie terminów *krajobraz polodowcowy* i *rzeźba glacialna*
- wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski
- wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie
- wymienia główne rodzaje skał
- wyjaśnia znaczenie terminów: *pogoda, klimat, ciśnienie atmosferyczne, niż baryczny, wyż baryczny*
- wymienia cechy klimatu morskiego i klimatu kontynentalnego
- wymienia elementy klimatu
- wyjaśnia znaczenie terminu *średnia dobowa wartość temperatury powietrza*
- wymienia czynniki, które warunkują zróżnicowanie temperatury powietrza i wielkość opadów w Polsce
- wymienia rodzaje wiatrów

- wyjaśnia znaczenie terminów:
- *system rzeczny, dorzecze, zlewisko, przepływ*
- wskazuje na mapie główne rzeki Europy i Polski
- określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego
- podaje główne cechy fizyczne Bałtyku
- wyjaśnia znaczenie terminów: *gleba, czynniki glebotwórcze, proces glebotwórczy, profil glebowy, poziomy glebowe*
- wymienia typy gleb w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminu *lesistość*
- wymienia różne rodzaje lasów w Polsce
- wymienia formy ochrony przyrody w Polsce
- wskazuje na mapie Polski parki narodowe
- wskazuje na mapie politycznej Europy największe i najmniejsze państwa Europy
- wskazuje na mapie administracyjnej Polski poszczególne województwa i ich stolice
- wyjaśnia znaczenie terminów: *demografia, przyrost naturalny, współczynnik przyrostu naturalnego, współczynnik urodzeń, współczynnik zgonów*
- wymienia na podstawie danych statystycznych państwa o różnym współczynniku przyrostu naturalnego w Europie
- wyjaśnia znaczenie terminów: *piramida płci i wieku, średnia długość trwania życia*
- odczytuje dane dotyczące struktury płci i wieku oraz średniej długości trwania życia w Polsce na podstawie danych statystycznych
- wyjaśnia znaczenie terminu *wskaźnik gęstości zaludnienia*
- wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminów: *migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, przyrost rzeczywisty, współczynnik przyrostu rzeczywistego*
- wyjaśnia różnicę między emigracją a imigracją
- odczytuje dane dotyczące wielkości i kierunków emigracji z Polski
- wymienia główne skupiska Polonii
- wyjaśnia znaczenie terminu *migracje wewnętrzne*
- wymienia przyczyny migracji wewnętrznych
- wymienia mniejszości narodowe w Polsce
- wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkałe przez mniejszości narodowe
- wyjaśnia znaczenie terminów: *struktura zatrudnienia, struktura wykształcenia, bezrobocie, stopa bezrobocia, ludność aktywna zawodowo*
- odczytuje z danych statystycznych wielkość zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki
- odczytuje z mapy zróżnicowanie przestrzenne bezrobocia w Polsce i w Europie
- wyjaśnia znaczenie terminów: *urbanizacja, wskaźnik urbanizacji*
- odczytuje z danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce i w wybranych krajach Europy
- wyjaśnia znaczenie terminu *miasto*
- wymienia największe miasta i wskazuje je na mapie Polski
- wymienia funkcje miast
- wymienia funkcje rolnictwa
- wymienia warunki przyrodnicze i poza przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce
- wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminów: *plon, zbiór*
- wymienia główne uprawy w Polsce
- wskazuje na mapie główne obszary upraw w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminów: *chów, hodowla, pogłowie*
- wymienia główne zwierzęta hodowlane w Polsce
- wskazuje na mapie obszary hodowli zwierząt gospodarskich
- dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy
- wymienia funkcje przemysłu
- wymienia źródła energii
- wymienia typy elektrowni
- wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce
- wymienia największe porty morskie w Polsce i wskazuje je na mapie
- podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminu *komunikacja*
- wyróżnia rodzaje transportu w Polsce
- wskazuje na mapie Polski porty handlowe, śródlądowe oraz lotnicze

- wyróżnia rodzaje łączności
- wyjaśnia znaczenie terminów: *turystyka, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna*
- dokonuje podziału turystyki
- wymienia i wskazuje na mapie regiony turystyczne Polski
- wyjaśnia znaczenie terminów: *eksport, import, bilans handlu zagranicznego*
- wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski
- wymienia źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego
- podaje przyczyny kwaśnych opadów
- wyjaśnia znaczenie terminów: *powódź, dolina rzeczna, koryto rzeczne, terasa zalewowa, sztuczny zbiornik wodny*
- wymienia przyczyny powodzi w Polsce
- wymienia główne źródła energii w województwie łódzkim
- wymienia przyczyny migracji do stref podmiejskich
- wymienia przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast
- wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej
- wyjaśnia znaczenie terminów: *centra logistyczne, spedycja*
- wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski
- wyjaśnia znaczenie terminu *region*
- wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski
- wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej sąsiednie regiony
- wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu
- wyjaśnia znaczenie terminu *mała ojczyzna*
- wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski, topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny
- przedstawia źródła informacji o małej ojczyźnie
- wymienia walory środowiska geograficznego małej ojczyzny

WYMAGANIA PODSTAWOWE – OCENĘ DOSTATECZNĄ

otrzymuje uczeń spełniający wymagania na ocenę dopuszczającą oraz uczeń, który:

- przedstawia różnicę między geografiami fizyczną a geografiami społeczno-ekonomiczną
- wymienia źródła informacji geograficznej
- podaje cechy kształtu Ziemi
- odczytuje wartości szerokości geograficznej zwrotników, kół podbiegunowych oraz biegunów
- podaje cechy siatki geograficznej
- określa położenie geograficzne punktów i obszarów na mapie
- wyjaśnia różnicę między siatką kartograficzną a siatką geograficzną
- szereguje skale od największej do najmniejszej
- podaje różnicę między wysokością względną i wysokością bezwzględną
- określa na podstawie rysunku poziomicowego cechy ukształtowania powierzchni terenu
- charakteryzuje mapy ze względu na ich przeznaczenie
- omawia cechy położenia Europy i Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- opisuje granicę między Europą a Azją na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy
- odczytuje szerokość i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy
- wskazuje na mapie przebieg granic Polski omawia na podstawie mapy płytową budowę litosfery
- omawia proces powstawania gór
- wymienia na podstawie mapy geologicznej ruchy górotwórcze w Europie i w Polsce
- wymienia i wskazuje na mapie góry fałdowe, zrębowe oraz wulkaniczne w Europie i w Polsce
- omawia zlodowacenia na obszarze Polski
- opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe
- porównuje krzywą hipsograficzną Polski i Europy
- zna pasy rzeźby w Polsce, podaje nazwy krain geograficznych wchodzących w ich skład
- lokalizuje na mapie poszczególne krainy geograficzne Polski, najwyższe położone miejsca, zna położenie terenów depresyjnych
- dokonuje podziału surowców mineralnych
- zna rozmieszczenie najważniejszych surowców mineralnych występujących w Polsce
- wymienia strefy klimatyczne świata na podstawie mapy tematycznej
- podaje cechy przejściowości klimatu Polski
- podaje zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce na podstawie mapy tematycznej
- opisuje wody Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- rozpoznaje typy ujść rzecznych
- zna i potrafi pokazać na mapie lewe i prawe dopływy Wisły i Odry, podaje przykłady rzek pobraża

- wymienia główne cechy sieci wodnej w Polsce
- opisuje pochodzenie jezior w Polsce, zna ich położenie na mapie
- charakteryzuje temperaturę wód oraz zasolenie Bałtyku na tle innych mórz świata
- opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku
- opisuje charakterystyczne typy gleb w Polsce
- przedstawia na podstawie mapy tematycznej rozmieszczenie gleb na obszarze Polski
- omawia na podstawie danych statystycznych wskaźnik lesistości Polski
- omawia strukturę gatunkową lasów w Polsce
- podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody na obszarze wybranego regionu
- charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce i zna ich położenie na mapie
- szereguje województwa pod względem powierzchni od największego do najmniejszego
- lokalizuje województwa na mapie, zna miasta wojewódzkie
- prezentuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Polski po II wojnie światowej
- omawia na podstawie wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2016
- omawia podstawowe zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce
- omawia na podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństw
- wyjaśnia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Europie i w Polsce
- omawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce
- wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsce
- określa kierunki napływu imigrantów do Polski
- podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce
- charakteryzuje mniejszości narodowe i grupy etniczne w Polsce
- podaje przyczyny bezrobocia w Polsce
- porównuje wielkość bezrobocia w Polsce i innych krajach europejskich na podstawie danych statystycznych
- wymienia typy zespołów miejskich w Polsce i podaje ich przykłady
- podaje różnicę między aglomeracją monocentryczną a policentryczną
- podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce
- podaje przykłady miast o różnych funkcjach w Polsce
- opisuje warunki przyrodnicze i poza przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce
- prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce
- przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce
- prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw
- wskazuje rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce
- przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce
- wymienia czynniki lokalizacji hodowli bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce
- omawia cechy polskiego przemysłu
- wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski
- lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłone, wodne i niekonwencjonalne
- opisuje wielkość energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych
- opisuje na podstawie danych statystycznych wielkość przeładunków w portach morskich Polski
- omawia zróżnicowanie usług w Polsce
- omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce
- omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg kołowych i autostrad w Polsce
- omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość sieci kolejowej w Polsce
- omawia na podstawie danych statystycznych morską flotę transportową w Polsce
- omawia czynniki rozwoju turystyki
- wymienia i wskazuje na mapie polskie obiekty, znajdujące się na *Liście światowego dziedzictwa UNESCO*
- omawia strukturę towarową handlu międzynarodowego
- omawia rodzaje zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego i ich źródła
- opisuje zjawisko powodzi
- wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski obszary zagrożone powodzią
- wskazuje na mapie Polski rozmieszczenie największych sztucznych zbiorników wodnych
- podaje przyczyny rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej w województwach pomorskim i łódzkim
- omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich
- wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego obszary o dużym wzroście liczby ludności
- omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 r. i po nim

- omawia na podstawie mapy sieć autostrad i dróg ekspresowych
- wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego
- charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych
- rozpoznaje skały występujące w regionie miejsca zamieszkania
- wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych
- określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym
- rozpoznaje w terenie obiekty charakterystyczne dla małej ojczyzny i decydujące o jej atrakcyjności

WYMAGANIA ROZSZERZAJĄCE – OCENĘ DOBRA

otrzymuje uczeń spełniający wymagania podstawowe oraz uczeń, który:

- wyjaśnia, czym się zajmują poszczególne nauki geograficzne
- przedstawia poglądy na kształt Ziemi
- wymienia dowody na kulistość Ziemi
- wymienia cechy południków i równoleżników
- odczytuje długość i szerokość geograficzną na globusie i na mapie
- odszukuje obiekty na mapie na podstawie podanych współrzędnych geograficznych
- przedstawia skalę w postaci mianowanej i podziałki liniowej
- posługuje się skalą mapy do obliczania odległości w terenie i na mapie
- wymienia metody prezentacji zjawisk na mapach
- interpretuje treści różnego rodzaju map i przedstawia ich zastosowanie
- omawia sposoby przedstawiania rzeźby terenu na mapie
- oblicza wysokości względne
- omawia podział map ze względu na treść, skalę i przeznaczenie
- oblicza rozciągłość południkową i rozciągłość równoleżnikową Europy i Polski
- charakteryzuje na podstawie map geologicznych obszary Polski na tle struktur geologicznych Europy
- opisuje cechy różnych typów genetycznych gór
- przedstawia współczesne obszary występowania lodowców na Ziemi i wskazuje je na mapie ogólnogeograficznej świata
- charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski
- omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski
- opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej
- omawia warunki klimatyczne w Europie
- charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce
- odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkości opadów atmosferycznych z klimatogramów
- wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry
- opisuje na podstawie mapy cechy oraz walory Wisły i Odry
- opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze
- wykazuje wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę
- ocenia znaczenie gospodarcze rzek Polski
- analizuje główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego
- charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku
- wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb na podstawie profili glebowych
- omawia funkcje lasów
- omawia na podstawie mapy Polski przestrzenne zróżnicowanie lesistości w Polsce
- ocenia rolę parków narodowych i innych form ochrony przyrody w zachowaniu naturalnych walorów środowiska przyrodniczego
- omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX wieku
- oblicza współczynnik przyrostu naturalnego
- podaje przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego w Europie i w Polsce
- omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce
- porównuje udział poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie danych statystycznych
- oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski
- opisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsce
- opisuje skutki migracji zagranicznych w Polsce
- porównuje przyrost rzeczywisty ludności w Polsce i w wybranych państwach Europy
- omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce
- porównuje strukturę narodowościową ludności Polski z analogicznymi strukturami ludności w wybranych państwach europejskich

- określa na podstawie danych statystycznych różnicę w strukturze zatrudnienia ludności w poszczególnych województwach
- porównuje stopę bezrobocia w wybranych krajach europejskich
- analizuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy
- analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce
- charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce
- omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce
- przedstawia rolnictwo jako sektor gospodarki oraz jego rolę w rozwoju społeczno- -gospodarczym kraju
- omawia regiony rolnicze o najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej w Polsce
- przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle innych krajów Europy
- prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę hodowli w Polsce
- przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju
- omawia przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia przemysłu w Polsce
- prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy
- opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę przeładunków w portach morskich Polski
- opisuje strukturę połowów ryb w Polsce
- przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju
- charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków
- omawia ruch pasażerski w portach lotniczych Polski
- podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie Polski
- charakteryzuje obiekty znajdujące się na *Liście światowego dziedzictwa UNESCO*
- charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski
- przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlowego w Polsce
- charakteryzuje wpływ poszczególnych sektorów gospodarki na stan środowiska
- podaje źródła zanieczyszczeń komunalnych
- ustala na podstawie dostępnych źródeł, jakie regiony w Polsce cechują się największym zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego
- wymienia czynniki sprzyjające powodziom w Polsce
- określa rolę przeciwpowodziową sztucznych zbiorników
- wyjaśnia wpływ warunków poza przyrodniczych na wykorzystanie OZE w województwach pomorskim i łódzkim
- omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy
- wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego gminy o dużym spadku liczby ludności
- analizuje współczynnik salda migracji na przykładzie województw zachodniopomorskiego i podlaskiego
- omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej przed 1989 r.
- wymienia główne inwestycje przemysłowe we Wrocławiu i w jego okolicach
- wskazuje na mapie tematycznej przykłady miejsc, w których przebieg autostrad i dróg ekspresowych sprzyja powstawaniu centrów logistycznych
- wskazuje na mapie położenie głównych atrakcji wybrzeża Bałtyku i Małopolski
- wyjaśnia uwarunkowania różnicowania środowiska przyrodniczego w swoim regionie
- analizuje genezę rzeźby powierzchni swojego regionu
- prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności regionu
- prezentuje główne cechy gospodarki regionu
- opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny
- omawia historię małej ojczyzny na podstawie dostępnych źródeł

WYMAGANIA DOPEŁNIAJĄCE – OCENĘ BARDZO DOBRA

Otrzymuje uczeń spełniający wymagania rozszerzające oraz uczeń, który:

- podaje przykłady praktycznego zastosowania geografii
- wyjaśnia różnicę między elipsoidą a geoidą
- wyjaśnia znaczenie układu współrzędnych geograficznych
- oblicza na podstawie współrzędnych geograficznych rozciągłość równoleżnikową i południkową
- analizuje treści map wykonanych w różnych skalach
- oblicza skalę mapy na podstawie odległości rzeczywistej i na mapie
- wskazuje możliwość praktycznego wykorzystania map w różnych skalach

- omawia metody prezentacji zjawisk na mapach
- charakteryzuje rzeźbę terenu na podstawie rysunku poziomicowego i mapy ogólnogeograficznej
- odszukuje w atlasie mapy i określa ich przynależność do poszczególnych rodzajów
- rozróżnia i wymienia konsekwencje położenia matematycznego, fizycznogeograficznego oraz geopolitycznego Polski
- opisuje jednostki geologiczne Polski i podaje ich charakterystyczne cechy
- określa na podstawie mapy geologicznej obszary poszczególnych fałdowań na terenie Europy i Polski
- opisuje mechanizm powstawania lodowców
- wykazuje pasowość rzeźby terenu Polski
- przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polski
- wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski
- wykazuje zależność między występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski
- rozpoznaje główne skały występujące na terenie Polski
- podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce
- opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy powietrza napływające nad teren Polski
- opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce
- omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku
- omawia procesy i czynniki glebotwórcze
- opisuje typy zbiorowisk leśnych w Polsce
- opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie Polski
- ocenia najważniejsze działania w zakresie ochrony środowiska
- ocenia przydatność przyrodniczą i gospodarczą lasów w Polsce
- podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego
- planuje wycieczkę do parku narodowego lub rezerwatu przyrody
- omawia zmiany, które zaszły w podziale administracyjnym Polski po 1 stycznia 1999 r.
- omawia na podstawie danych statystycznych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europy
- omawia strukturę płci i wieku ludności Polski na tle struktur wybranych państw europejskich na podstawie piramidy płci i wieku
- omawia czynniki przyrodnicze i poza przyrodnicze wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych państwach Europy i Polski
- oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego Polsce
- analizuje na podstawie dostępnych źródeł ekonomiczne skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości współczynnika przyrostu naturalnego w krajach Europy i Polski
- analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiego
- charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsce
- omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce
- przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy
- omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach
- omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji
- charakteryzuje przemiany współczesnych miast
- omawia problemy mieszkańców dużych miast
- analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych
- omawia przemiany współczesnych miast
- ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie
- omawia na podstawie dostępnych źródeł problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsce
- analizuje na podstawie dostępnych źródeł skutki bezrobocia w Polsce
- omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie światowej
- omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce
- charakteryzuje czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw w Polsce
- porównuje produkcję roślinną w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy
- porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy
- przedstawia korzyści i szanse dla polskiego rolnictwa w Unii Europejskiej
- omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej
- analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu
- omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące współcześnie w polskiej energetyce
- określa na podstawie dostępnych źródeł uwarunkowania rozwoju gospodarki morskiej w Polsce

- omawia problemy przemysłu stoczniowego w Polsce
- wyjaśnia przyczyny zróżnicowania sieci transportowej w Polsce
- określa znaczenie transportu w rozwoju gospodarczym Polski
- prezentuje na podstawie dostępnych źródeł problemy polskiego transportu wodnego i lotniczego
- określa znaczenie łączności w rozwoju gospodarczym Polski
- analizuje na podstawie dostępnych źródeł wpływy z turystyki w Polsce i w wybranych krajach Europy
- ocenia na podstawie dostępnych źródeł atrakcyjność turystyczną wybranego regionu Polski
- ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki
- analizuje na podstawie mapy tematycznej stan zanieczyszczeń wód śródlądowych
- omawia skutki zanieczyszczeń środowiska naturalnego
- analizuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej
- określa wpływ wylesiania dorzeczy, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy teras zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi w Polsce
- analizuje na wybranych przykładach warunki przyrodnicze i poza przyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych lub ograniczające tę produkcję oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki omawia największe powodzie w Polsce i ich skutki
- wymienia korzyści płynące z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii
- analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w Łódzkiem i Pomorskiem
- omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury demograficznej okolic Krakowa i Warszawy
- określa zmiany w użytkowaniu i zagospodarowaniu stref podmiejskich na przykładzie Krakowa i Warszawy
- wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich
- opisuje zmiany, jakie zaszły w strukturze produkcji po 1989 r. w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej omawia rolę transportu morskiego w rozwoju innych działów gospodarki
- analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem Bałtyckim i w Krakowie
- określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych obszarach
- identyfikuje związki między przebiegiem autostrad a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych oraz centrów logistycznych i handlowych na wybranym obszarze kraju
- identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta
- podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego na arenie międzynarodowej
- przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej): przyrodnicze i kulturowe walory swojego regionu lub projektuje na podstawie wyszukanych informacji trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie
- analizuje formy współpracy między własnym regionem a partnerskimi regionami zagranicznymi
- prezentuje na podstawie informacji wyszukanych w różnych źródłach i w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczą małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który w sposób pełny celująco opanował wszystkie wymagania programu nauczania geografii w klasie VII.